

כשירות חברתיות - ערכים

סדנא 2 - הוראה וערכים

כתבה: אפרת אמיר

ערכה: אורית רמתי

מהלך הסדנא

- א. רשום 2-3 ערכים החשובים לך בתהליך ההוראה.
(בירור ה'משקע' מהמפגש הקודם)
רציונל -
הפסיכואנליטיקן, פרויד, טען שאדם המבקש להבין את פשר חייו, הוא חולה.
פרויד גרס שהכוח המניע את האדם הוא שאיפה לעונג.
הפסיכולוג, אדלר, גרס שהכוח המניע את האדם הוא שאיפה לכוח.
פרנקל גרס שאדם המבקש להבין את פשר חיו מוכיח את אנושיותו. כלומר, בכוחו של אדם לחיות למען ערכיו ולמען משמעות.
- ב. **תיאור מקרה**: שתי חברות שהולכות לסופר. אחת גונבת חולצה ושמה בתיקה. איש הביטחון מבחין במעשה ודולק אחריה, היא מצליחה לברוח.
איש הביטחון הבחין שהבנות הגיעו יחדיו, ניגש לשנייה ומעמיד בפניה שתי אפשרויות:
1) למסור את שמה של החברה שגנבה ובכך להשתחרר.
2) לא למסור, ואז להתלוות לשוטר לתחנת המשטרה, לתת פרטיה ולהיחשב כמסייעת לדבר עבירה.
משימה: רשום מניעים בעד כל אפשרות.
כיצד תגיב/י?
- חשוב לזכור - **אין 'נכון' או 'לא נכון'!**
- ג. **דיון**: אילו ערכים מכתבים את התגובות שלנו?
אנו מונעים ופועלים מבלי לברר לעצמנו למה? מה מניע אותנו?
- ד. **הצעה לפעילות**:
ציוד - פתקים שעליהם מודפסים היגדים שונים כגון, פתגמים נבחרים, פסוקים, אמרות שפר וכד'.
- פיזור הפתקים על הרצפה או על שולחן + פתקים ריקים.
  - המשתתפים עוברים, קוראים ומעיינים, מבלי לגעת בפתקים!
  - כל משתתף בוחר פתק עם פתגם / אמרה שמתאים/מה לו ומצמיד לדש בגדו.
הערה: ניתן לרשום היגד, פתגם, פסוק וכד' על אחד מהפתקים הריקים.
  - המשתתפים נעים במרחב הכללי ומשתדלים למצוא משתתפים אשר בחרו באמרה, פסוק או פתגם בעל עניין / מכנה משותף לזה שבחר הוא עצמו (דוגמאות פתגמים בנספח א').
  - התארגנות בצוותים על-פי עניין משותף.
  - **דיון** בצוותים: כאשר כל משתתף מסביר ומנמק את בחירתו.

- שינוי חופשי בהרכב הצוותים.
- דין: הבהרת הערך שהשפיע על בחירת ההיגד הנבחר. כל משתתף משווה את בחירתו עם הערכים שרשם בתחילת ההתנסות.
- ליקוט הערכים העיקריים ש"נתרמו" על-ידי הצוותים ורישומם על הלוח.
- כל משתתף מתבקש לדרג את הערכים על-פי בחירתו.
- התארגנות בצוותים חדשים על-פי מכנה משותף בנושא הערכים אותם מעוניינים להקנות בתהליך הוראה.
- בצוות - בחירת ערך אחד אותו מעוניינים להדגיש בהוראה.
- משימה: רישום 2-3 משימות אשר התנסות בהן מדגישה את הערך שנבחר.
- דין בצוות: שיתוף המשימות שרשם כל משתתף לכדי גיבוש 'כרטיס משימות' כמפורט להלן (דוגמא):

כרטיס משימות לצוות

הערך שאותו מבקשים להדגיש: _____

משימות מתאימות:

(א)

(ב)

(ג)

(ד)

• פעילות מעשית:

כל צוות מפעיל את כל קבוצת הלמידה במשימות שניסח. על המשתתפים לזהות את הערך המודגש.

משימת בית

ספרי על דילמה בה נתקלת בחיי היומיום, כאשר היה מצב של שני מניעים בעוצמה שווה, במצב של קונפליקט. ציין/י מה היו הערכים שביניהם צריך היה לבחור, נמק/י. הערה – במידה ואינך נזכר/ת במקרה שקרה לך, ניתן לבדוד סיטואציה של קונפליקט, לבחור תגובה ולנמקה. ציין/י כיצד תדגיש/י את הערך שהניע אותך לבחור כפי שבחרת בהוראה.

נספח א': דוגמאות של פתגמים, אמרות שפר, פסוקים, היגדים בנושא הבהרת ערכים

ציווים:

- "לא כל הנוצץ - זהב"
- "חשוב לנצח ביושר ולהפסיד בכבוד"
- "סייג לחכמה שתיקה"
- "חכמה בסלע, שתיקה בתרי"
- "חכם אינו ניכנס למצב שפיקח מצליח לצאת ממנו"
- "לחיות לאור העקרונות ולהגשים חלומות"

יגלגל חוזר' - זמנים:

- "לו לצעירים המוח, לו לזקנים הכוח..."
- "היום עבד מחר מלך, היום מלך, מחר עבד"
- "שלח לחמד על פני המים כי ברבות הימים תמצאנו"
- "ביום שאינני מתחדש אני מתחיל לדאוך"

צדק חברתי:

- "ואהבת לרעך כמוך" (בי הלל)
- "מה ששנא עליך אל תעשה לחברך"
- "עשה מעשיך כך שתרצה שכולם יעשו כמוך" (ע. קנט)
- "אין דבר פחות צודק מהתנהגות שווה לבלתי שווים"
- "דרך ארץ קדמה לתורה"
- "להודות ששגית מראה שהחכמת"
- "איזהו עשיר? השמח בחלקו"
- "מי שמבקש סליחה, חייב לסלוח לאחרים"

בריאות:

- "בריאות לא קונים בחנות"
- "נפש בריאה בגוף בריא"
- "הגד לגופך בוקר טובי ויגבר הסיכוי שהוא יענה לך ביחיים טובים יותר"
- "אכול דבש דייך, פן תשבע והקיאות"

חינוך:

- "חנוך לנער על-פי דרכו"
- "לחינוך יש שורשים מרים אך פירותיו מתוקים"
- "כאנשים חושבים אנחנו צריכים לפעול, וכאנשים פעילים אנחנו צריכים גם לחשוב"
- "מי שלא עושה אינו שוגה (ואינו למד)"
- "אם אתה מעוניין בזמן פנוי – השתמש ביעילות בזמן שיש לך"